

Briuselis, 2021 m. gegužės 4 d.
(OR. en)

8402/21

Tarpinstitucinė byla:
2021/0120 (NLE)

SAN 265
PHARM 75
COVID-19 183
PROCIV 43

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2021 m. gegužės 4 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2021) 233 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl TARYBOS SPRENDIMO dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi septyniasdešimt ketvirtojoje Pasaulio sveikatos asamblėjos sesijoje

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2021) 233 final.

Pridedama: COM(2021) 233 final

Briuselis, 2021 05 03
COM(2021) 233 final

2021/0120 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi septyniasdešimt ketvirtojoje Pasaulio sveikatos asamblėjos sesijoje

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šiame pasiūlyme nustatoma pozicija, kurios septyniasdešimt ketvirtojoje Pasaulio sveikatos asamblėjos sesijoje Sąjungos vardu turi būti laikomasi dėl numatomo sprendimo, kuriuo nustatomos tarptautinės sutarties dėl kovos su pandemijomis sudarymo sąlygos ir tvarka, priėmimo.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Pasaulio sveikatos organizacija

Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) įsteigta kaip specializuota Jungtinių Tautų sveikatos agentūra pagal Jungtinių Tautų Chartijos 57 straipsnį. Pasaulio sveikatos organizacijos įstatai¹ įsigaliojo 1948 m. balandžio 7 d., ir juose nustatytas pagrindinis organizacijos tikslas – „siekti, kad visų žmonių sveikata būtų kiek įmanoma geresnė“.

Europos Sąjunga PSO turi neoficialios stebėtojos statusą. Šis statusas nustatytas apsikeitus raštais, 2001 m. sausio 4 d. paskelbtais Oficialiajame leidinyje². Į pasikeitimą raštais buvo įtrauktas ir „Memorandumas dėl Pasaulio sveikatos organizacijos ir Europos Bendrijų Komisijos bendradarbiavimo pagrindų ir susitarimų“. Visos ES valstybės narės yra PSO narės.

2.2. Pasaulio sveikatos asamblėja

Pasaulio sveikatos asamblėja yra pagrindinis PSO valdymo organas. Pagrindinės Pasaulio sveikatos asamblėjos funkcijos – nustatyti PSO politiką, skirti generalinį direktorių, prižiūrėti finansų politiką, peržiūrėti ir patvirtinti siūlomą programos biudžetą.

Pasaulio sveikatos asamblėja kasmet renkasi Ženevoje (Šveicarija). Septyniasdešimt ketvirtoji Asamblėjos sesija vyks 2021 m. gegužės 24 d. – birželio 1 d. internetu.

Pagal PSO įstatų 59 straipsnį kiekvienas Pasaulio sveikatos asamblėjos narys turi po vieną balsą. Sprendimai priimami dalyvaujančių ir balsuojančių narių balsų dauguma, išskyrus kelis įstatų 60 straipsnyje nurodytus atvejus, kai reikalinga dviejų trečdalių balsų dauguma. Praktiškai reikia dėti visas pastangas, kad būtų pasiektas bendras sutarimas. Europos Sąjunga neturi balsavimo teisių.

Pagal PSO įstatų 19 straipsnį Pasaulio sveikatos asamblėjai suteikiami įgaliojimai priimti konvencijas ar susitarimus visais organizacijos kompetencijai priklausančiais klausimais.

2.3. Numatomas septyniasdešimt ketvirtosios Pasaulio sveikatos asamblėjos sesijos aktas

Numatoma, kad 2021 m. gegužės mėn. septyniasdešimt ketvirtojoje sesijoje Pasaulio sveikatos asamblėja priims procedūrinį sprendimą dėl tarptautinės sutarties dėl kovos su pandemijomis sudarymo sąlygų ir tvarkos. Konkrečiau, šio sprendimo tikslas – surengti tarpvyriausybinių susitikimą, kad būtų parengtas PSO parengties pandemijoms ir reagavimo į jas pagrindų konvencijos projektas ir dėl jo būtų deramasi, o vėliau jį pagal PSO įstatų 19 straipsnį svarstyti Sveikatos asamblėja.

¹ [PAGRINDINIAI DOKUMENTAI \(who.int\)](http://www.who.int)

² https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/eu_world/docs/exchange_of_letters_2001.pdf

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

ES ir jos valstybės narės vadovauja tarptautinėms pastangoms stiprinti sveikatos saugumą pasaulyje ir Pasaulio sveikatos organizaciją, visų pirma parengties ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimo į jas srityje, remdamosi, *inter alia*, 2020 m. lapkričio mėn. Tarybos išvadamis³ dėl ES vaidmens stiprinant PSO.

Pasiūlymas sudaryti tarptautinę sutartį dėl pandemijų šiuo metu svarstomas dedant tarptautines pastangas stiprinti sveikatos saugumą pasaulyje remiantis pandemijos metu įgyta patirtimi. Bendras tokios sutarties tikslas turėtų būti priimti politinį ir teisinį įsipareigojimą gerinti pasaulinę sveikatos priežiūros struktūrą.

Dalyvavimas rengiant tokią sutartį atitiktų ES sutarties 21 straipsnio 1 dalį, kurioje patvirtinama, kad „Sąjunga siekia plėtoti santykius ir kurti partnerystę su trečiosiomis šalimis bei tarptautinėmis, regioninėmis arba pasaulinėmis organizacijomis, kurios taip pat laikosi pirmojoje pastraipoje nurodytų principų. Ji skatina bendrų problemų daugiašalius sprendimus, ypač priimamus Jungtinių Tautų struktūroje.“ 2021 m. vasario mėn. Europos Vadovų Taryba⁴ pakartojo savo įsipareigojimą „geriau užtikrinti sveikatos saugumą pasaulyje, be kita ko, stiprinant Pasaulio sveikatos organizaciją ir jos sistemoje siekiant sudaryti tarptautinę sutartį dėl pandemijų“.

Nors dėl tikslios numatomos tarptautinės sutarties taikymo srities dar nenuspręsta, šia sutartimi turi būti sprendžiami klausimai, susiję su didelėmis tarpvalstybinio pobūdžio grėsmėmis sveikatai. Tikėtina, kad toks tikslas bus susijęs su politikos sritimis, kurios grindžiamos Sutarties dėl ES veikimo (toliau – SESV) III dalies XIV antraštinės dalies nuostatomis, tačiau jis taip pat gali būti susijęs su keliais kitais SESV straipsniais, pavyzdžiui:

- zoonozių rizikos prevencija ir valdymu laikantis bendros sveikatos koncepcijos, pagal kurią tokiais klausimais kaip biologinė įvairovė ir prekyba nykstančių rūšių egzemplioriais reikalaujama sąsajų su aplinkosaugos sutartimis, kurios, be kita ko, galėtų turėti įtakos 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos reglamentui (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą;
- struktūrizuota sistema, pagal kurią visuomenės sveikatos tikslais dalijamasi patogenais, genetinėmis sekomis ir iš jų gaunama nauda (atitinkamas ES teisės aktas yra 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 511/2014 dėl Nagojos protokolo dėl galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir sąžiningo bei teisingo naudos, gaunamos juos naudojant, pasidalijimo naudotojams skirtų atitikties priemonių Sąjungoje);
- žmogaus teisių ir privatumo apsauga, visų pirma atsižvelgiant į sekimo technologijas, dirbtinį intelektą ir didelių duomenų kiekių naudojimą visuomenės sveikatos tikslais (pvz., 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo); ir
- įgyvendinimo ir atitikties skatinimo priemonėmis, pvz., tarpusavio ir ekspertų vertinimo procesais, tarpusavio atskaitomybės mechanizmais, tikrinimo ir inspektavimo tvarka ir ginčų sprendimo procesais;
- būsima sutartis taip pat turės įtakos 2013 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimui Nr. 1082/2013/ES dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai ir būsimam Reglamentui dėl tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai.

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12276-2020-INIT/lt/pdf>

⁴ Europos Vadovų Tarybos narių pareiškimas, 2021 m. vasario 25–26 d.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, ir į galimą poveikį galiojantiems įvairių ES veiklos sričių ES teisės aktams, labai svarbu, kad būtų užtikrintas Sąjungos dalyvavimas kartu su valstybėmis narėmis. Per būsimos Pasaulio sveikatos asamblėjos diskusijas dėl galimo sprendimo, kuriuo būtų nustatytas PSO parengties pandemijoms ir reagavimo į jas pagrindų konvencijos projekto rengimo ir derybų dėl jo procesas, jų pozicija turėtų būti grindžiama šiais principais:

- a. ES turėtų būti leista dalyvauti kaip sutarties susitariančiajai šaliai, kad ji galėtų visapusiškai padėti nustatyti naujai parengties pandemijoms ir reagavimo į jas pagrindų konvencijai skirtą PSO procesą;
- b. Pasaulio sveikatos asamblėjos sprendimu, kuriame išdėstyti derybų procedūriniai aspektai, turėtų būti sudarytos sąlygos ES visapusiškai dalyvauti derybų procese;
- c. atsižvelgiant į gegužės 21 d. įvyksiančio Pasaulinio aukščiausiojo lygio susitikimo visuomenės sveikatos klausimais rezultatus, naujoji pagrindų konvencija turi sustiprinti esamą tarptautinę ekstremaliųjų sveikatos situacijų prevencijos ir reagavimo į jas sistemą, ją papildyti ir suteikti jai pridėtinės vertės. Atitinkamai bet kokia nauja pagrindų konvencija turėtų papildyti ir sustiprinti Tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių (TSPT) įgyvendinimą ir veiksmingai pašalinti bet kokias tų taisyklių spragas;
- d. diskusijose dėl pagrindų konvencijos turėtų būti atsižvelgiama į nepriklausomų grupių⁵ atliekamos tarptautinio atsako į pandemiją, kuriam vadovauja PSO, peržiūros rezultatus, siekiant užtikrinti, kad jis būtų tvirtai pagrįstas įrodymais ir atspindėtų kovojant su COVID-19 pandemija įgytą pasaulinę patirtį.

4. TEISINIS PAGRINDAS

4.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

4.1.1. Principai

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti sprendimai, kuriais „*nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą*“.

SESV 218 straipsnio 9 dalis taikoma neatsižvelgiant į tai, ar Sąjunga yra organo narė arba susitarimo šalis⁶.

Sąvoka „*teisinę galią turintys aktai*“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „*gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį*“⁷.

4.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pasaulio sveikatos asamblėja yra organas, įsteigtas susitarimu, t. y. Pasaulio sveikatos organizacijos įstatais, pasirašytais 1946 m. liepos 22 d. Niujorke.

⁵ Visų pirma Nepriklausoma parengties pandemijoms ir reagavimo į jas vertinimo grupė, TSPT peržiūros komitetas ir Nepriklausomas PSO ekstremaliųjų sveikatos situacijų programos priežiūros patariamasis komitetas.

⁶ 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija prieš Tarybą*, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 64 punktas.

⁷ 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija prieš Tarybą*, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 punktai.

Sprendimas dėl sąlygų, kurį turi priimti Pasaulio sveikatos asamblėja, yra teisinę galią turintis aktas. Remiantis Pasaulio sveikatos organizacijos įstatų 18 ir 60 straipsniais, numatomas aktas pagal tarptautinę teisę bus privalomas Pasaulio sveikatos organizacijos nariams. Numatomas aktas taip pat turi teisinę galią, nes juo bus nustatyta galimybė Europos Sąjungai visapusiškai dalyvauti rengiant PSO parengties pandemijoms ir reagavimo į jas pagrindų konvenciją ir derantis dėl jos, kad vėliau ją pagal PSO įstatų 19 straipsnį apsvarstytų Pasaulio sveikatos asamblėja, ir, kaip ekonominės integracijos regioninei organizacijai, tapti šios konvencijos šalimi.

Pagrindų konvencija darys poveikį Sąjungos kompetencijų vykdymui ir, priklausomai nuo jos taikymo srities, ES teisės aktams tokiose srityse kaip sveikata, prekyba, laisvas judėjimas, duomenų apsauga, vidaus rinka, vystomasis bendradarbiavimas, nes taikant pagrindų konvenciją gali būti sprendžiami su bet kuria iš šių sričių susiję klausimai.

Numatomu aktu Susitarimo institucinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

4.2. Materialinis teisinis pagrindas

4.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

4.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su stiprėjančiu tarptautiniu bendradarbiavimu pagal Jungtinių Tautų sistemą parengties pandemijoms ir reagavimo į jas srityje, siekiant „skatinti daugiašalius bendrų problemų sprendimus, visų pirma Jungtinėse Tautose“. Jo pagrindinis tikslas – kovoti su tarpvalstybinio pobūdžio labiausiai sveikatą pakertančiomis ligomis ir didelėmis tarpvalstybinio pobūdžio grėsmėmis sveikatai.

Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 168 straipsnio 3 ir 5 dalys.

4.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 168 straipsnio 3 ir 5 dalys kartu su SESV 218 straipsnio 9 dalimi.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi septyniasdešimt ketvirtojoje Pasaulio sveikatos asamblėjos sesijoje

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 168 straipsnio 3 ir 5 dalis kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) ES sutarties 21 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „Sąjunga siekia plėtoti santykius ir kurti partnerystę su trečiosiomis šalimis bei tarptautinėmis, regioninėmis arba pasaulinėmis organizacijomis, kurios taip pat laikosi pirmojoje pastraipoje nurodytų principų. Ji skatina bendrų problemų daugiašalius sprendimus, ypač priimamus Jungtinių Tautų struktūroje;
- (2) Pasaulio sveikatos organizacijos įstatai (toliau – Susitarimas) įsigaliojo 1948 m. balandžio 7 d.;
- (3) pagal Susitarimo 60 straipsnį Pasaulio sveikatos asamblėja gali priimti sprendimus dalyvaujančių ir balsuojančių Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) narių balsų dauguma;
- (4) savo 2021 m. gegužės 24 d. prasidėjančioje septyniasdešimt ketvirtojoje sesijoje Pasaulio sveikatos asamblėja turi priimti sprendimą dėl tarpvyriausybinių susitikimų surengimo, kad būtų parengtas PSO parengties pandemijoms ir reagavimo į jas pagrindų konvencijos projektas ir dėl jo būtų deramasi;
- (5) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Pasaulio sveikatos asamblėjoje, nes Pasaulio sveikatos asamblėjos sprendimu bus nustatyta galimybė Europos Sąjungai dalyvauti rengiant PSO parengties pandemijoms ir reagavimo į jas pagrindų konvenciją bei derantis dėl jos ir, kaip ekonominės integracijos regioninei organizacijai, potencialiai tapti šios konvencijos šalimi;
- (6) visapusiškas Europos Sąjungos dalyvavimas rengiant PSO parengties pandemijoms ir reagavimo į jas pagrindų konvenciją bei derantis dėl jos ir galimas ES prisijungimas prie konvencijos padės stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą reaguojant į pandemijas pagal Jungtinių Tautų sistemą;
- (7) Sąjungos poziciją kartu pareikš Sąjungos valstybės narės, kurios yra Pasaulio sveikatos asamblėjos narės,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi septyniasdešimt ketvirtojoje Pasaulio sveikatos asamblėjos sesijoje, yra tokia:

Europos Sąjunga pritaria tam, kad būtų nustatytas naujai parengties pandemijoms ir reagavimo į jas pagrindų konvencijai skirtas Pasaulio sveikatos organizacijos procesas, ir jai turi būti leista dalyvauti šiame procese kaip tokios sutarties susitariančiajai šaliai.

Pasaulio sveikatos asamblėjos sprendimu, kuriuo nustatomi derybų procedūriniai aspektai, Sąjungai turi būti sudarytos sąlygos visapusiškai dalyvauti derybų procese, atsižvelgiant į galimą Sąjungos, kaip ekonominės integracijos regioninės organizacijos, prisijungimą prie konvencijos.

Tai turėtų būti pasiekta į sprendimo tekstą įtraukiant konkrečias nuorodas, paaiškinančias, kad bet kurio konvencijos projektui rengti ir dėl jo derėtis įsteigto tarpvyriausybinių organo posėdžiuose gali dalyvauti ekonominės integracijos regioninės organizacijos.

2 straipsnis

1 straipsnyje nurodytą Sąjungos poziciją kartu pareiškia Sąjungos valstybės narės, kurios yra Pasaulio sveikatos organizacijos narės, kartu veikiančios Sąjungos vardu.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*